

**Редколегія та авторський колектив
збірника щиро вітають шановного
Євгена Петровича ПУГАЧА
з ювілеєм**

ДО ЮВІЛЕЮ ЄВГЕНА ПЕТРОВИЧА ПУГАЧА

8 липня 2010 р. відомому українському історику-славісту, професору Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна Пугачу Євгену Петровичу виповнилося 75 років. Майже все його свідоме життя пов'язане із цим навчальним закладом. З 50-х років минулого століття, ще будучи студентом історичного факультету Харківського державного університету, Євген Петрович зацікавився історією слов'янських народів. Свою дипломну роботу, написану під керівництвом професора С. І. Сидельникова, він присвятив історії Словаччини. Саме з цією країною буде пов'язана подальша науково-педагогічна біографія харківського історика.

Під час навчання в аспірантурі (1963-1966 рр.) Євген Петрович упродовж навчального року проходив стажування в Університеті Я. А. Коменського в Братиславі, де його науковими наставниками були професори М. Госіоровський і С. Цамбел. За цей короткий період Є. П. Пугачу вдалося не лише досконало оволодіти словацькою мовою, а й здобути авторитет серед відомих словацьких учених (зокрема М. Барновського, Л. Ліптака та ін.) й підтримувати з ними конструктивну наукову співпрацю понад 40 років. 1968 року ювіляр під керівництвом професора С. І. Сидельникова успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Політична боротьба в Словаччині в 1945-1948 рр.» і надрукував з цієї проблематики низку статей в українських, російських і словацьких часописах.

Упродовж майже 50 років доцент, а потім професор кафедри нової та новітньої історії Є. П. Пугач викладає на всіх відділеннях історичного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна основний курс лекцій з історії західних і південних слов'ян, а також у різні періоди діяльності – кілька спеціальних курсів, серед яких варто виокремити «Історію Руху опору в зарубіжних слов'янських країнах», «Встановлення тоталітарних режимів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи» тощо. Під редакцією Є. П. Пугача видано навчальний посібник «Історія західних та південних слов'ян ХХ сторіччя» (1998), посібник зі спецкурсу «Встановлення тоталітарних режимів в країнах Центральної та Південно-Східної Європи» (2008). Учений є автором розділів з історії Чехословаччини післявоєнного періоду, а також сучасних Чехії й Словаччини в підручнику «Історія Центрально-Східної Європи», надрукованого у Львові (2001). Спільно з доцентами С. Ю. Страшнюком і Р. М. Постоловським ним видано дві хрестоматії для студентів історичних факультетів: «Встановлення тоталітарних режимів в країнах Центральної та Південно-Східної Європи»

(2000) і «Політичні кризи та антитоталітарні рухи в країнах Східної Європи (50-80-ті рр. XX ст.)» (1998). Євген Петрович входить до складу редколегій кількох історичних збірників, зокрема «Вісника Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (серія «Історія»)).

Майже 60 наукових і науково-методичних праць є його вагомим внеском у дослідження новітньої історії Словаччини, її партійно-політичних і суспільних аспектів. Серед наукових проблем, над якими працює професор Є. П. Пугач, слід виділити питання діяльності політичних суб'єктів післявоєнної Чехословаччини, передусім нормативно-правове становище Національного фронту чехів і словаків, установлення ролі й місця словацьких партій у ньому. Однією із ключових тем наукових розвідок історика є питання державно-правового статусу Словаччини у період «народної демократії». У своїх статтях Євген Петрович акцентує увагу на таких важливих і чутливих сюжетах словацької воєнно-політичної історії, як Словацька держава 1939-1945 рр. і національне повстання 1944 р., його наслідки для словацького суспільства. Продовжуючи плідну педагогічну й наукову діяльність на кафедрі нової та новітньої історії ХНУ імені В. Н. Каразіна, професор Є.П. Пугач, працює над «Короткою історією Словаччини в XX ст.». Усе це дає підстави вважати Євгена Петровича засновником харківського осередку істориків-словакістів. Членство у таких авторитетних організаціях, як асоціація істориків України та Словаччини, є яскравим підтвердженням його високого професійного рівня.

Під керівництвом Євгена Петровича виконано і вчасно захищено 9 кандидатських дисертацій, присвячених окремим етапам історії Словаччини, Болгарії, Македонії, лужицьких сербів, Білорусі й Росії. Нині виконується кілька кандидатських дисертацій, у тому числі з історії Словацької держави 1939-1945 рр. Слід зазначити, що професор з великою увагою та відповідальністю ставиться до своїх студентів і аспірантів, які навіть після закінчення аспірантури не поривають зв'язок зі своїм науковим керівником. Численні учні професора Є. П. Пугача працюють у різних галузях науки, освіти, у державних і приватних установах України (Харків, Київ, Суми) й Російської Федерації.

Є. П. Пугач наділений великими організаторськими здібностями, що дало йому можливість, окрім навчально-виховної та наукової роботи, плідно працювати на відповідальних і керівних посадах. Зокрема ювіляр упродовж 10 років очолював кафедру нової та новітньої історії, обіймав посаду декана, проректора з навчально-виховної роботи, 14 років виконував обов'язки вченого секретаря спеціалізованої ради по захисту докторських і кандидатських дисертацій з історичних дисциплін. З 2003 р. одночасно з науково-педагогічною діяльністю він виконує обов'язки генерального директора музейного комплексу Харківського університету.

Євген Петрович завжди брав активну участь у громадському житті університету й міста Харкова. Зокрема він входив до складу організаційних комітетів по проведенню двох всесоюзних конференцій істориків-славістів, що відбувалися у Харкові 1970 року та 1985 року, упродовж 70-х років ХХ ст. тричі очолював постійну депутатську комісію з освіти й науки Харківської міської ради, будучи депутатом міськради трьох скликань.

За активну навчально-виховну, наукову і громадську діяльність професора Є. П. Пугача нагороджено орденом «Знак пошани», двома медалями, присуджено звання «Заслужений працівник вищої школи України», нагороджено знаком «Відмінник освіти України», численними грамотами й відзнаками Міністерства вищої освіти УРСР, Міністерства вищої освіти СРСР, Міністерства освіти та науки України. 2000 року Є. П. Пугачу присуджено вчене звання професора. 2005 року ювіляр став переможцем конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» у номінації «Директор вузівського музею».

Євген Петрович Пугач як професіонал і глибоко порядна людина користується беззаперечним авторитетом і абсолютною повагою серед студентів і аспірантів, професорсько-викладацького колективу факультету та університету.

Друзі, колеги та учні зичать Євгену Петровичу міцного здоров'я, добробуту й нових творчих успіхів.